

J.M.G. Leune**Wolvenplaag in Steenberg in het eerste kwart van de 17de eeuw****Versie 28 maart 2019**

Uit de stads- en gemeenterekeningen van Steenberg betreffende het eerste kwart van de 17de eeuw blijkt dat er toen sprake was van een wolvenplaag. Wie erin slaagde een wolf te vangen kreeg hiervoor van het stadsbestuur een beloning.¹ De hoogte daarvan varieerde tussen de fl. 2 en fl. 8 per wolf. Doorgaans bedroeg de beloning ca. fl. 3. Daaruit blijkt dat het voor burgers de moeite waard was om op wolvenjacht te gaan en dat het stadsbestuur er een behoorlijke beloning voor over had. Het weekloon van een ongeschoolde arbeider bedroeg destijds ca. fl. 3,50. Meestal werd een nest met jonge wolven omgebracht. De jacht op oudere wolven was kennelijk een stuk lastiger. De schade die wolven aanrichtten moet fors zijn geweest. Slechts eenmaal is in de rekeningen genoteerd waar op wolven was gejaagd. Aannemelijk is dat dit steeds op het platteland gebeurde.

Indien in de stadsrekeningen werd vermeld dat wolven werden “gevangen” of werden “binnengebracht” werd waarschijnlijk steeds bedoeld dat ze waren geschoten. Hierover zijn de volgende gegevens aangetroffen:

Periode	Bron ²	Bedrag in fl.	Betaald aan	Wegens
1604-1605	648	4	Marinus Cornelissen ³	het schieten van een wolf
1605-1606	649	4,50	Michiel Boonen	idem
idem	idem	4,50	Marinis Boonen	idem
idem	idem	4,50	Goort Janssen ⁴	idem
1606-1607	650	6	Michiel de Weert	het vangen van een wolvin
idem	idem	9	Marinus Cornelisse Boonen	het schieten van twee wolven
1607-1608	651	7	Jan Sebrechts	het schieten van een oude wolf
1608-1609	652	5	Bastiaen Cornelisse Stoppelenboer	het vinden van een wolf
1610-1611	293	7	Adriaen Jorisse Huiboorghen	het schieten van een wolf
1611-1612	294	21	een jonge man	het binnenbrengen van 6 jonge wolven
idem	idem	3,50	idem	een geschoten wolvin
1613-1614	296, fol. 12v	16,20	Pieter Jan Buuninck	het binnenbrengen van 8 jonge wolven
1615-1616	298	20	Geert Pieterse Monnick ⁵	het vangen van 10 jonge wolven
1617-1618	300, fol. 34	8	Frans Janssen en Willem Geeritsse	het schieten van een oude wolvin
1618-1619	301, fol. 31/31v	18	Geert Pieterszn. [Monnick] en Jan Cornelisse	het vangen van 6 jonge wolven in het Oudland
idem	idem	3	Cornelis Cornelisse Maelderij	het vangen van een jonge wolf
1619-1620	302, fol. 43	9	idem	het vangen van 3 jonge wolven

¹ Resoluties van het stadsbestuur over de wolvenjacht gingen verloren. Besluiten van de magistraat zijn pas bewaard gebleven vanaf het jaar 1643. Het is goed denkbaar dat in de archieven van de Steenbergse waterschappen nog diverse gegevens over de jacht op wolven zijn te vinden.

² Deze kolom betreft een verwijzing naar het betreffende inventarisnummer van de stads- en de gemeenterekeningen in het oud gemeentearchief van Steenberg, zoals deze berusten bij het West-Brabants Archief (WBA). Deze rekeningen zijn soms wel en soms niet gepagineerd.

³ Hij is waarschijnlijk identiek met Marinus Cornelisse Boonen.

⁴ Hij is identiek met Govert (Goort) Janssen Bedlehem.

⁵ Onder meer in de jaren 1615-1617 ontving hij steun uit de armenkas van de gemeente (Armenrekening, inv. 1776). In 1623 is hij vermeld als een inwoner van Kruisland (<https://www.hanleune.nl/steenbergen/165-sauvegardegeld-en-hoofdingezetenen-van-steenbergen-in-1623>, p. 6). Geert de Muninck is in de tweede helft van 1627 begraven. Vanwege de sobere staat van zijn weduwe gebeurde dit pro deo (WBA, Arch. Herv. gemeente Steenberg, Kerkrekening 1620-1627, inv. 280, fol. 78v).

1620-1621	303, fol. 36	10	Gerrit Pieterse Monninck	het vangen van 2 jonge wolven
1621-1622	304, fol. 64	30	Geert Pieterse Monninck	het vangen van 9 jonge wolven
1622-1623	305, fol. 77v	24	Gerrit Jansen Monninck ⁶	het vangen van 8 jonge wolven
1623-1624	306, fol. 73	18	Gerrit Pieterse Munninck	het vangen van 6 jonge wolven
1624-1625	307, fol. 103	24	Gerrit Pieterse Munninck	het vangen van 8 jonge wolven

Ook later wordt in het gemeentearchief van Steenberg en melding gemaakt van de jacht op wolven. Zo komt in de gemeenterekening betreffen de periode 1735-1736 de volgende post voor: ⁷

Betaald voor het vertonen van wolven en het schieten en vangen van vossen fl. 100 en 11 stuivers.

En de gemeenterekening betreffende het tijdvak april 1794 tot april 1795 bevat de volgende post: ⁸

Betaald voor het vertonen, schieten en vangen van wolven en vossen fl. 10.

⁶ Vermoedelijk is zijn naam niet goed genoteerd en was Geert (Gerrit) Pieterse Monninck bedoeld.

⁷ WBA, Oud archief van de gemeente Steenberg en, inv. 846, Gemeenterekening 1735-1736, fol. 89v-90.

⁸ Idem, inv. 964, Gemeenterekening 1794-1795, fol. 18v.